

> Retouradres Postbus 2518 6401 DA Heerlen

Brief gericht aan de bestuurders van:

Jeugdbescherming Regio Amsterdam
Veilig Thuis Amsterdam- Amstelland
Raad voor de Kinderbescherming, locatie Amsterdam

Bezoekadres:
Stadsplateau 1
3521 AZ Utrecht
T 088 120 5000

Afschrift aan: bestuurder Ouder- en Kindteams Amsterdam

Datum 5 november 2021
Betreft Oordeelsbrief inspecties n.a.v. onderzoek overleden
jeugdige

Geachte bestuurders,

Op 7 januari 2021 informeerde u de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd en de Inspectie Justitie en Veiligheid (hierna de inspecties) dat een vader eerst zijn kind en daarna zichzelf om het leven had gebracht. U schreef de inspecties dat het uw voorkeur had om als bij het gezin betrokken organisaties gezamenlijk onderzoek te doen naar deze verdrietige en ingrijpende gebeurtenis. De inspecties waardeerden uw intentie om met elkaar te willen leren. Ook omdat wij ervaren dat het leren en verbeteren van het professioneel handelen vooral tot stand komt als organisaties zelf, en als samenwerkingspartners met elkaar, onderzoek doen naar de gebeurtenis. Wel vonden de inspecties het – gezien de aard en ernst van de gebeurtenis en het belang van een gedegen onderzoek hiernaar - noodzakelijk om met u afspraken te maken over de uitvoering van het onderzoek. Op 9 februari 2021 zijn wij hierover met u in gesprek gegaan.

In deze brief beschrijf ik als eerste tot welke afspraken de inspecties met u voorafgaand aan het onderzoek gekomen zijn.

Als tweede deel ik de beoordeling van de inspecties wat betreft de kwaliteit van het onderzoek met u.

In het derde en daarmee laatste deel van deze brief laat ik u weten hoe de inspecties het door u toegestuurde document 'de verbeterbelofte' beoordelen en informeer ik u over het vervolg.

1. Afspraken voorafgaand aan het onderzoek gezien de aard en ernst van de calamiteit.

De inspecties kwamen met u tijdens het afstemmingsoverleg op 9 februari 2021 tot de volgende afspraken:

- Het onderzoek zal zich richten op een goede analyse van het professioneel handelen voorafgaand aan de gebeurtenis, om op basis van deze analyse te komen tot structurele verbeteringen.
- Het onderzoek wordt onder leiding van een onafhankelijke voorzitter of onafhankelijke partij uitgevoerd.

- Het perspectief van de nabestaanden op de kwaliteit van de geboden hulp wordt nadrukkelijk betrokken bij het onderzoek.
- Organisaties op het gebied van gezondheidszorg, onderwijs en jeugdhulp in het vrijwillig kader, die eveneens bij het gezin betrokken waren (geweest), maken onderdeel uit van het onderzoek.
- Een met elkaar vastgesteld aantal inhoudelijke thema's, voortkomend uit zowel de melding als eerdere onderzoeken naar calamiteiten bij uw organisaties, zullen in het kader van het gezamenlijk leren en reflecteren nader uitgediept worden.
- Na afronding van het onderzoek zullen de onderzoeksresultaten en het oordeel van de inspecties over de kwaliteit van het onderzoek en het noodzakelijke vervolg openbaar gemaakt worden.

2. Beoordeling van de kwaliteit van het onderzoek door de inspecties

Na ontvangst van de onderzoeksrapportage informeerden wij u op 22 juli 2021 over de beoordeling van de kwaliteit van het onderzoek. Wij vroegen u ook om de aanbevelingen uit het onderzoek te concretiseren. Voor de volledigheid en met het oog op de navolgbaarheid van deze brief deel ik hieronder nogmaals onze beoordeling.

Uit de brief van 22 juli 2021:

De inspecties zijn positief over de kwaliteit van het onderzoek. Op systematische wijze en met respect voor alle betrokkenen is het onderzoek uitgevoerd. Het is bijzonder dat in totaal elf organisaties/instanties uit het sociale domein ieder afzonderlijk, maar vervolgens ook gezamenlijk leren van een calamiteit. Het onderzoeksrapport toont dat er door alle betrokkenen veel inspanningen zijn geleverd om terug te kijken en te leren van deze ingrijpende gebeurtenis, welke ook op de betrokken professionals een grote impact heeft gehad. De inspecties willen daarom een compliment geven aan alle professionals die hebben geparticipeerd in het onderzoek.

De inspecties spreken ook hun waardering uit over de wijze waarop de onderzoeker de enorme hoeveelheid aan informatie systematisch heeft verwerkt en heeft samengebracht tot een overzichtelijk rapport. De verscheidenheid aan bronnen die de onderzoeker heeft geraadpleegd of gesproken om de leer- en verbetersessies voor te bereiden en de resultaten in een breder perspectief te plaatsen, valt in positieve zin op. Het perspectief van moeder is nadrukkelijk zichtbaar in het onderzoeksrapport, het perspectief van de nabestaanden van vader ontbreekt echter.

Op basis van het onderzoeksrapport concluderen de inspecties dat het eerste doel van het onderzoek, namelijk het analyseren van het eigen handelen, is behaald. Hier is tijdens het onderzoek veel aandacht aan besteed. Iedere organisatie heeft een tijdlijn en een reflectie op het eigen handelen aangeleverd. Met alle organisaties heeft de onderzoeker over hun bevindingen gesproken. De tijdlijnen van alle organisaties zijn vervolgens door de onderzoeker in elkaar geschoven tot één uitgebreide tijdlijn. Deze tijdlijn maakt inzichtelijk wat cruciale momenten waren. De conclusies die de onderzoeker op basis van de tijdlijn en de cruciale momenten trekt, zijn voor de inspecties goed te volgen.

De vraag of de betrokken professionals de fatale afloop hadden kunnen voorkomen wordt door de onderzoeker op grond van het onderzoek ontkennend

beantwoord. Wel ziet de onderzoeker in de inrichting en uitvoering van de jeugdhulp tekortkomingen en dus verbeterpunten. Deze eindconclusie wordt door de onderzoeker uitgebreid onderbouwd, hetgeen voor de inspecties navolgbaar is.

Het onderzoek had als tweede doel om de betrokken organisaties samen structurele oplossingen en alternatieven te laten formuleren voor de knelpunten waar zij tegenaan zijn gelopen in deze casus en in soortgelijke casuïstiek. De inspecties hadden hiervoor thema's aangedragen die in vrijwel alle calamiteitenonderzoeken als verbeterpunten terugkomen¹. Juist omdat het steeds terugkerende thema's bij calamiteiten zijn, is het de expliciete vraag van de inspecties geweest om in het onderzoek op deze thema's tot handelingsperspectieven te komen. De inspecties hebben dit doel ook gemarkeerd in haar reactie op de onderzoeksopzet. In het onderzoeksrapport zien de inspecties dat de thema's uitgebreid beschreven worden, maar de verwachte opbrengst 'wat kan je als professional morgen al toepassen' zien de inspecties onvoldoende terug.

De inspecties vinden het van belang dat door Veilig Thuis, de Raad voor de Kinderbescherming en Jeugdbescherming Amsterdam een vervolg wordt gegeven aan het tweede doel van het onderzoek. Ook omdat de thema's wederom zichtbaar zijn in de conclusies van de onderzoeker. Hieronder geef ik daarvan enkele voorbeelden.

Zo concludeert de onderzoeker onder andere dat er sprake is van verkokering tussen de verschillende organisaties, met name de in het systeem ingebedde kloof tussen het Ouder- en Kindteam enerzijds en de Raad voor de Kinderbescherming, Veilig Thuis en Jeugdbescherming anderzijds is groot. Iedere opvolgende organisatie wil de problematiek opnieuw analyseren en gaat daarbij onvoldoende af of neemt onvoldoende mee wat de voorgaande organisatie reeds heeft geconstateerd (*Deze conclusies raken de thema's een gedeelde veiligheidsanalyse maken en gezamenlijke aanpak hanteren, informatiedeling en overdrachtmomenten*).

Opvallend is volgens de onderzoeker hoeveel tijd iedere stap in beslag neemt. Het duurde te lang voordat werd opgeschaald en gehandeld, terwijl er veel signalen waren dat het niet goed ging met de jeugdige. De onderzoeker benoemt dat te lang de focus heeft gelegen op het ontbreken van een psychiatrische diagnose, terwijl het zorg mijddende gedrag van vader objectief waarneembaar was en meer dan voldoende grond gaf voor ingrijpen ten behoeve van de veiligheid van de jeugdige (*Deze conclusies raken de thema's zorgmijding, het ontstaan van handelingsverlegenheid en de problematiek van de ouder en de betekenis voor de veiligheid van het kind*).

3. Beoordeling verbeterbelofte door de inspecties en het vervolg

Als reactie op de bevindingen en aanbevelingen uit het onderzoek stuurde u de inspecties eind oktober 2021 uw 'verbeterbelofte' toe. Een belofte waarmee u,

¹ De thema's: zorgmijding, het ontstaan van handelingsverlegenheid, de problematiek van de ouder en de betekenis voor de veiligheid van het kind, een gedeelde probleem/veiligheidsanalyse maken en gezamenlijke aanpak hanteren, ouderverstoting, het positief netwerk benutten, informatiedeling, overdrachtmomenten en opschalen.

samen met de bestuurder van de Ouder- en Kindteams Amsterdam, zich committeert aan het doorbreken van patronen en het inzetten van duurzame verandering en verbetering.

De inspecties beschouwen de verbeterbelofte als een visiedocument, een stip op de horizon, met als doel om de kwaliteit van de uitvoering van de jeugdhulp duurzaam te verbeteren. Uit het document blijkt uw motivatie om te veranderen en te komen tot blijvende verbeteringen. De inspecties delen uw conclusie dat een andere aanpak om tot duurzame verbeteringen te komen noodzakelijk is. In het document beschrijft u een proces dat bestaat uit het stapsgewijs ontwikkelen en verbeteren met professionals en sturing op de veranderopgave door het bestuurlijk netwerk.

Dit proces vereist een nadere uitwerking en concretisering om de beoogde resultaten (tussentijds) meetbaar te maken en daarmee tijdige bijsturing door het bestuurlijk netwerk mogelijk te maken. De inspecties vinden het hierbij belangrijk dat:

- de verbeterpunten uit eerdere en lopende calamiteitenonderzoeken een plek krijgen in het proces;
- het proces tot concrete handelingsperspectieven voor de medewerkers gaat leiden;
- het commitment van de gemeente concreet vorm krijgt in het bestuurlijk netwerk.

Om de verbeterbelofte te doen slagen heeft u een goede samenwerking met partners in het zorg-, sociale- en veiligheidsdomein nodig. De inspecties onderschrijven deze noodzaak. U heeft uitgesproken dat u andere bestuurders en organisaties zal betrekken zodat zij mee kunnen werken aan de veranderopgave. De inspecties verwachten dat deze partijen hiertoe bereid zijn en benadrukken daarbij specifiek de noodzaak en meerwaarde van medewerking van de volwassen GGZ, leerplichtambtenaar, onderwijs en wijkagenten.

Op hun beurt zullen de inspecties haar toezicht op de voortgang van de verbeterbelofte zo inrichten dat zij de beweging actief blijven volgen, stimuleren en waar noodzakelijk bijsturen. De inspecties gaan graag op korte termijn met u in gesprek over de wijze waarop wij als toezichthouders een bijdrage kunnen leveren aan de veranderopgave.

Ik ga ervan uit dat ik u hiermee voldoende heb geïnformeerd. Heeft u nog vragen, neemt u dan gerust contact met mij op.

Hoogachtend,
Namens de Commissie Meldingen Jeugd,

Senior Inspecteur